

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo

Besøksadresse: Grensen 13, 0159 Oslo

Tlf 23 10 38 80

post@psykiskhelse.no

Bank: 1609.08.79875

www.psykiskhelse.no

Org.nr. 971524499

Rådets medlemsorganisasjoner: ADHD Norge, Aurora - støtteforening, Bipolarforeningen Norge, FRI - foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold, Hjelpeskilden Norge, Hvitte Ørn, Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse - LPP, Landsforeningen mot seksuelle overgrep, Mental Helse, Mental Helse Ungdom, Norsk Tourette Forening, ROS - Rådgeving om spiseforstyrrelser, Spiseforstyrrelsesforeningen, WSO - Landsforeningen We Shall Overcome, Voksne for Barn, Kirkens SOS, Stiftelsen CRUX, Norges Røde Kors, Fagforbundet, FO - Fellesorganisasjonen, Norsk Ergoterapeutforbund, Norsk Fysioterapeutforbund, Norsk psykiatrisk forening, Norsk Psykologforening, Norsk Sykepleierforbund, Universitetet i Sørøst-Norge, NTNU - Norges Tekniske Naturvitenskapelige Universitet, Universitetet i Ågder, Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø.

Helsedirektoratet

Oslo 24. mars 2020

Innspill til Prioritering av helsehjelp i Norge under Covid-19 epidemien.

Vi støtter innspillet fra Fagrådet – rusfeltets hovedorganisasjons i tillegg til felles høringsinnspillet fra A-larm, Foreningen for human narkotikapolitikk, proLAR Nett, RIO, Ivareta og Marborg. Vi ønsker derfor å trekke frem noen elementer fra de nevnte organisasjoners innspill.

I notat om prioriteringer sies det at «Innholdet i notatet er på et overordnet nivå. Helsedirektoratet vil sammen med helsetjenesten utarbeide mer konkrete prioriteringsanbefalinger for de mest kritiske helsetjenestene». Vi mener at rus og psykisk helse samlet sett fremstår som en kritisk helsetjeneste som det må utarbeides konkrete anbefalinger for.

Det er behov for målrettede tiltak ovenfor denne brukergruppen som er svært utsatt for smitte og et alvorlig sykdomsforløp;

- Henteordningene på LAR må tilrettelegges for minst mulig smittefare.
- Det må tilrettelegges for lavterskel substitusjon i alle større byer, også for aktive brukere som ikke er innskrevet i LAR.
- Før utskriving fra TSB, må det være avklart god bolig og oppfølging.
- Det må på plass økonomiske støtteordninger når =Oslo og lignende tiltak stenges.
- Det må settes inn smittetrygge ernærings- og hygienetiltak i alle kommuner.
- Tilbud om avrusning må opprettholdes, noe som vil være mindre kostnadskrevenne enn respiratorbehandling senere.

I notatet foreslås det tiltak som vil stanse planlagt døgnbehandling i TSB i ganske stort omfanget. Vi ser allerede gjennom medieoppslag at tjenestetilbudene innen psykisk helse og rus blir kraftig redusert/endret og forringet som en følge av virusutbruddet. Vi er bekymret for hvordan virusutbruddet vil ramme en særlig sårbar og utsatt gruppe.

Planlagte døgntilbud i TSB er et kritisk og viktig tjenestetilbud for brukergruppen. Å avslutte dette vil medføre et økt press på tjenestene, kommunen, brukere, pårørende, og kunne føre til tap av liv.

Det er positivt at barn, unge og alvorlig psykisk lidelse og/eller alvorlig rusmiddelproblem skal prioriteres. Vi frykter at vi står overfor store utfordringer med sykdom, dårlig økonomi og høy arbeidsledighet. Alt dette vil få stor betydning på befolkningens psykiske helse og rusbruk det neste året. Det er grunn til å nevne at psykisk helse og rus omtales som et område i notatet. Tjenestene knyttet til rus og psykisk helse er ofte ulike.

Det å avbryte planlagt døgnbehandling til rusavhengige kan få alvorlige konsekvenser. Vi mener i likhet med de andre organisasjonene at TSB kan driftes en periode med lavere tetthet av medisinskfaglig personell gjennom bruk av likepersoner, sosionomer, psykologer samt ordinære miljøarbeidere. Dette vil kunne avlaste kommuner og somatisk helsetjeneste. I tillegg er det viktig å påpeke at TSB har en rekke solide ideelle aktører som også leverer gode tjenester, både døgn og poliklinikk.

Vi mener i likhet med de andre organisasjonene at poliklinisk behandling ikke bør avsluttes, men at denne behandlingen gis gjennom andre kommunikasjonsformer og av andre aktører, på ulike måter som er mulig uten smittespredning.

Den største delen av de med såkalte lettere rusutfordringer bor sammen med noen. Det er gjerne barn eller pårørende som kan bli mest skadelidende av nedskalering av døgn eller poliklinikk. Det vil få store konsekvensene, også fordi mange lovpålagte tjenester allerede før krisen er fraværende. Å opprettholde disse tilbudene er å prioritere barn av rusavhengige i praksis.

Vi vet at mange rusavhengige begår selvmord. Brukergruppen lever 20 år kortere enn resten av befolkningen. En kost-nytte vurdering ved å stenge tilbud til rusavhengige må sees i en større sammenheng. Et godt tilbud på TSB feltet vil avlaste spesialisthelsetjenesten, kommunale legevakter, og pårørende. I tillegg kan det være smitteforebyggende.

Med vennlig hilsen
Rådet for psykisk helse

Tove Gundersen
Generalsekretær